

ня попиту використовуються багатофакторні динамічні моделі, криві зростання.

Для прогнозування попиту з урахуванням сезонної (квартальної, місячної та ін.) нерівномірності його прояву будуються моделі сезонної хвилі.

Література

1. Дубров А. М., Лагоша Б. А., Хрусталева Е. Ю. Моделирование рискованных ситуаций в экономике и бизнесе. — М.: Финансы и статистика, 2000. — 174 с.
2. Шеремет А. Д., Сайфулин Р. С. Методика финансового анализа. — М.: Инфра-М, 1995. — 176 с.

УДК 658

О. В. Криворучкіна, канд. г. наук,
доц. кафедри економіки підприємств,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»

РАЦІОНАЛЬНЕ ВИКОРИСТАННЯ МІНЕРАЛЬНО-СИРОВИННИХ РЕСУРСІВ УКРАЇНИ ЯК ФАКТОР ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ДЕРЖАВИ

Визначено пріоритетне значення мінерально-сировинної бази в економічному розвитку України. Обґрунтовано напрями підвищення конкурентоспроможності держави за рахунок реалізації ресурсозберігаючого підходу при видобутку корисних копалин.

The priority value of mineral-ore base in the economic development of the Ukraine is determined. The ways of increasing the competitive ability of state due to the realization of the resource-saving approach with the extraction of minerals are substantiated.

Загальна вартість природних ресурсів України за світовими цінами складає більше 5000 млрд доларів США, на частку мінерально-сировинних ресурсів припадає 26 %. В країні видобувається біля 5 % світового обсягу мінеральної сировини, у той час як територія складає лише 0,4 % світової [1]. За підрахунками російських вчених [2] загальна потенційна вартість підтверджених видобувних запасів корисних копалин у надрах всього світу дорівнює 88 трлн доларів, при цьому Україна займає 12 місце (2,2 % потенційної вартості всіх підтверджених запасів світу). За питомою вартістю запасів, що приходить на один квадратний кілометр території, Україна теж знаходиться на 12 місці (3,2 млн доларів/км²) та на 15 місці з питомою вартістю запасів, що

приходяться на душу населення (37,8 тис. доларів/чол.) [1], що обумовлює провідне місце мінерально-сировинного комплексу в економіці держави.

Валова вартість видобутку мінеральної сировини коливається в останні роки на рівні 21 млрд грн. Позитивними зрушеннями в зовнішньоекономічній діяльності України слід вважати тенденцію збільшення експорту мінеральної сировини та продуктів її переробки, більшу частину якого становить експорт продуктів переробки залізної руди (в середньому 62 % щорічно за 1997—2006 рр.).

Хоча Україна має розвинену гірничодобувну промисловість, однак і для неї характерний загальний дефіцит у видобутку власної мінеральної сировини, що задовольняється за рахунок імпорту. Так, близько 11 % залізної руди імпортується з Росії, яка знаходиться на перехідному етапі між геологічним вивченням надр та їх інтенсивним використанням, натомість Україна знаходиться на початку етапу виснаження надр, що вимагає обґрунтування пріоритетних заходів державної підтримки видобувної галузі та напрямів раціонального використання мінеральної сировини.

Аналіз статистичних даних щодо обсягу загальних запасів та щорічного видобутку залізної руди в світі, дозволив спрогнозувати термін, на який їх вистачить, він становить лише 250 років. Але недосконалість технологій видобутку на вітчизняних підприємствах призводить до втрат близько 25 % металів [1]. Збільшення вилучення корисних компонентів з надр на 1—2 % рівнозначно виявленню нових великих родовищ корисних копалин. І хоча родовища вивчаються комплексно, питання їх раціонального і комплексного використання вирішуються вкрай незадовільно, через що країна втрачає щороку до 5 млрд грн.

Існуючий механізм користування надрами не спонукає видобувні підприємства до використання супутніх і розкривних порід, а також відходів виробництва, що породжує цілу низку екологічних проблем. Варто відзначити наявність багатьох досліджень щодо можливості використання цих порід, а також відходів збагачення в якості будівельних матеріалів. Натомість, проблема економічної ефективності переробки відходів не достатньо висвітлена. На сьогодні на території України зосереджено приблизно 20 млрд тонн промислових відходів за щорічного обсягу їх виробництва у 167—214 млн тонн [1].

Враховуючи вищезазначене, пріоритетним завданням є впровадження ресурсозберігаючих технологій як невід'ємної умови забезпечення конкурентоспроможності країни у майбутньому. На

нашу думку, ресурсозбереження виступає комплексною проблемою, тому вимагає розробки комплексного підходу до її розв'язання, як до сукупності факторів управлінської, науково-технічної, науково-дослідницької, проектної та виробничої діяльності. Такий підхід отримав реальне втілення у США, Японії, Італії, Південній Кореї та в інших країнах, що забезпечило великий економіко-екологічний ефект. Світовий досвід свідчить, що значну частину інвестиційних потреб для впровадження ресурсозберігаючих технологій відшкодовує держава. Так, в Японії за її рахунок фінансується не менш ніж 25—30 % витрат на провадження підприємствами ресурсозберігаючих заходів; у Південній Кореї існує бюджетний фонд для кредитування підприємств при впровадженні ресурсозберігаючих технологій. Сучасний механізм ресурсозбереження на Україні повинен складатися з структурно-інвестиційних, фінансово-кредитних, податкових, правових, нормативних, інформаційних, адміністративно-організаційних та інших взаємодоповнюючих елементів.

Література

1. Андрієвський І. Д., Коржнев М. М., Пономаренко П. І. Реформування економічного механізму користування надрами: регулятора економічної, екологічної та соціальної безпеки країни: Монографія. — К.: ВПЦ «Київський університет», 2005. — 195 с.
2. Неженский И. А., Богданов Ю. В. Сравнительный стоимостной анализ минерально-сырьевой базы мира // Минеральные ресурсы России. — М., 2003. — № 4. — С. 54—62.

УДК 677:334.716:334.715:658

С. М. Макаренко, аспірант
Херсонської обласної державної адміністрації,
Г. О. Колосов, канд. екон. наук, доц.,
Н. М. Олійник, канд. тех. наук, доц.,
Херсонський національний технічний університет

МОДЕЛЬ ФУНКЦІОНУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВА НА УМОВАХ ДАВАЛЬНИЦЬКОЇ СИРОВИНИ

Розглянуто модель функціонування підприємства на умовах давальницької сировини. Зазначена модель дозволить налагодити ланцюг постачання сировини, розширити ринки збуту готової продукції, залучити в майбутньому іноземні інвестиції.